Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)
2026, Cilt 12, Özel Sayı, Sayfa 545-564

Dijital Çağda Aile: Dijital Ebeveynlik, Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveyn-Çocuk İletişimi Arasındaki İlişki

Ezgi SAYLAN ÇOLAK
Artvin Çoruh Üniversitesi
ezgisaylan@artvin.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-8255-7579

Recep ÇOLAK
Trabzon Üniversitesi
recepcolak@trabzon.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-1254-7885

Araştırma Makalesi		DOI: 10.31592/aeusbed.1816524
Geliş Tarihi: 03.11.2025	Revize Tarihi: 27.01.2026	Kabul Tarihi: 24.02.2026

Atıf Bilgisi
Saylan-Çolak, E. ve Çolak, R. (2026). Dijital çağda aile: Dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(Özel Sayı), 545-564.

ÖZ

Dijital teknolojilerin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmesiyle birlikte ebeveynlerin dijital medya kullanımı ve dijital ebeveynlik yaklaşımları çocukların gelişimi üzerinde belirleyici bir faktör hâline gelmiştir. Dolayısıyla dijital ebeveynliğin ebeveynlik stilleri ve iletişim biçimleriyle nasıl bir bütünlük oluşturduğunu anlamanın çocukların dijital deneyimlerinin niteliğini değerlendirmek açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda mevcut araştırma dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi arasındaki ilişkileri çok yönlü olarak incelemeyi amaçlamıştır. Korelasyonel araştırma türlerinden biri olan yordayıcı korelasyonel araştırmaya göre yapılandırılan bu araştırmanın katılımcılarını 3-6 yaşları arasında çocuğu olan toplam 217 ebeveyn (anne ya da baba) oluşturmuştur. Araştırmada ebeveynlik stillerinin ve ebeveyn-çocuk iletişiminin dijital ebeveynlik üzerindeki yordayıcı rolünü belirlemek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Analizde dijital ebeveynliğin dört alt boyutu bağımlı değişken; ebeveynlik stillerinin üç alt boyutu ile ebeveyn-çocuk iletişiminin beş alt boyutu ise bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir. Bağımlı değişkenler için analizler ayrı ayrı gerçekleştirilmiş ve birinci adımda ebeveynlik stilleri (Model 1), ikinci adımda ebeveyn-çocuk iletişimi (Model 2) bağımsız değişkenler olarak eklenmiştir. Hiyerarşik regresyon analizi sonuçlarına göre ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi birlikte olumsuz model olma, dijital ihmal, risklerden koruma ve verimli kullanım ile anlamlı düzeyde yordayıcı bir ilişki sergilemişlerdir. Bu değişkenler birlikte olumsuz model olmadaki varyansın %28'ini, dijital ihmaldeki varyansın %21'ini, risklerden korumadaki varyansın %22'sini ve verimli kullanımdaki varyansın %15'ini açıklamaktadır. Ebeveynlik sınırlarının ve rollerinin yeniden tanımlandığı günümüz dijital çağında, bu araştırmanın dijital ebeveynlik, ebeveyn-çocuk iletişimi ve ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkileri çok yönlü bir biçimde ele alarak literatüre yenilikçi bir bakış açısı sunduğu ve dijitalleşmenin aile içi etkileşimlere yansıyan yönlerini açıklığa kavuşturduğu ifade edilebilir.
Anahtar Kelimeler: Dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri, iletişim.

The Family in the Digital Age: The Relationship Between Digital Parenting, Parenting Styles, and Parent-Child Communication

ABSTRACT

As digital technologies become an integral part of daily life, parents' use of digital media and their digital parenting styles have become decisive factors in children's development. Therefore, understanding how digital parenting integrates with parenting styles and communication patterns is important for evaluating the quality of children's digital experiences. In this context, the current study aimed to examine the relationships among digital parenting, parenting styles, and parent-child communication in a multifaceted manner. This study included 217 parents (mothers or fathers) with children aged 3 to 6 years. Hierarchical regression analysis was conducted to determine the predictive roles of parenting styles and parent-child communication on digital parenting. In the analysis, the four subdimensions of digital parenting were specified as the dependent variables, while the three subdimensions of parenting styles and the five subdimensions of parent–child communication were defined as the independent variables. Analyses were performed separately for the dependent variables, with parenting styles (Model 1) entered as independent variables in the first step and parent-child communication (Model 2) entered in the second step. According to the hierarchical regression analysis results, parenting styles and parent-child communication together showed a significant predictive relationship with being a role model, digital negligence, protecting from risks, and efficient usage. These variables together explain 28% of the variance in being a role model, 21% of the variance in digital

negligence, 22% of the variance in protecting from risks, and 15% of the variance in efficient usage. In today's digital era, in which parenting roles and boundaries are being redefined, it can be stated that this study offers an innovative perspective to the literature by examining the relationships between digital parenting, parent–child communication, and parenting styles in a multidimensional manner, and clarifies how digitalization is reflected in intra-family interactions.
Keywords: Digital parenting, parenting styles, communication.

Giriş

Dijital çağ, bireylerin günlük yaşam pratiklerinde pek çok alanda köklü dönüşümlere neden olmuştur. Bu dönüşümün en belirgin şekilde gözlemlendiği alanlardan biri ise aile yapısı ve ebeveyn-çocuk etkileşimi olarak ele alınabilir. İnternet, akıllı cihazlar ve sosyal ağ siteleri, çocukların gelişim süreçlerinde hem çeşitli fırsatlar hem de olası riskler barındırırken ebeveynlerin bu süreçte üstlendikleri roller de yeniden tanımlanmaktadır. Özellikle çocukları olası risklerden koruma ve güvende tutma ebeveynlerin sorumluluklarından biridir. Bu yeni sorumluluğa literatürde dijital ebeveynlik adı verilmektedir (Fidan ve Seferoğlu, 2020). Dijital ebeveynlik, hem ebeveynlerin çocuklarının dijital medyayla ilişkilerini düzenlemeye nasıl giderek daha fazla dâhil olduklarını hem de ebeveynlerin dijital medyayı günlük aktivitelerine ve ebeveynlik uygulamalarına nasıl dâhil ettiklerini ve bunu yaparken de yeni ortaya çıkan ebeveynlik biçimlerini nasıl geliştirdiklerini ifade eden popüler ve oldukça anlamlı bir kavramdır (Mascheroni, Ponte ve Jorge, 2018). Teknolojinin zengin olduğu dünyamızda gelişen bir kavram olan dijital ebeveynlik yalnızca çocuk korumasında değil, aynı zamanda sorumlu dijital vatandaşlar yetiştirmede de önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla ebeveynlerin dijital alanı güvenli ve yararlı bir şekilde keşfetmelerini sağlamak için gerekli desteği ve rehberliği sunmadaki hayati rolü ortaya çıkmaktadır (Choy, Lau ve Wu, 2024).

Dijital ebeveynlik, çocuğun çevrim içi ortamların ve dijital medyanın sunduğu olanaklardan yararlanmasını desteklerken, aynı zamanda bu ortamların potansiyel risklerine karşı korunmalarını da gerektirmektedir (Fidan ve Seferoğlu, 2020). Bu noktada dijital kullanım, çocuk gelişimi ve dijital ebeveynlik arasındaki etkileşim, çok boyutlu bir müzakere konusu oluşturmaktadır. Dijital kullanımın çocuk gelişimi üzerindeki etkileri hem olumlu hem de olumsuz yönler içermektedir (Choy vd., 2024). Olumlu yönler incelendiğinde yapılan bir çalışmada dokunmatik ekran kullanımı özellikle de ekran kaydırma, daha erken yaşta gelişen ince motor becerileriyle ilişkilendirilmiştir (Bedford, Saez de Urabain, Cheung, Karmilof-Smith ve Smith, 2016). Herodotou (2018) tarafından yapılan sistematik incelemede mobil uygulamaların okuryazarlık gelişimi, matematik, fen, problem çözme ve öz yeterlilik üzerinde olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir. Bunların aksine bir çalışma aşırı ekran süresinin çocukların gelişimlerini etkileyebileceğini ortaya koymuş ve küçük çocukların ekran süreleri arttığında kişilerarası, motor ve iletişim becerilerini uygulama ve becerilerde ustalaşma konusunda önemli fırsatları kaçırabilecekleri vurgulanmıştır (Madigan, 2019). Bunun yanı sıra olumsuz yönler incelendiğinde dijital cihazların fazla kullanımının dil gelişiminde eksiklikler (Moon vd., 2019), daha zayıf aile işlevselliği (Hinkley vd., 2014), öfke ve saldırgan davranışlar (Al-Sammak vd., 2025), azalan dikkat/odaklanma süresi ve yüzeysel bilgi işleme (Clemente-Suárez vd., 2024) ile ilişkilendirildiği görülmüştür. Dolayısıyla dijital ortamlardaki potansiyel riskleri en aza indirgemek, çocukları bu risklerden korumak, dijital kullanımın dengeli ve sağlıklı olmasını sağlamak, dijital becerileri desteklemek ve özellikle ebeveyn-çocuk iletişimini güçlendirmek için dijital ebeveynlik önemli bir gerekliliktir. Dijital ebeveynlik, bu dijital etkilerin çocuk ve ebeveyn-çocuk ilişkileri üzerindeki sonuçlarını nasıl şekillendirdiği konusunda kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda dijital ebeveynliğin ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Ebeveynlerin tutum ve davranışları, çocuğun doğumundan itibaren dünyayı algılama biçimini ve yaşama yönelik bakış açısını önemli ölçüde etkilemektedir. Çocuk ilk olarak ebeveynlerinin perspektifinden yaşamı tanımakta, sonrasında ise bu temel üzerinden sosyal ilişkilerini yapılandırmaktadır. Bu noktada ebeveynlik stillerinin çocuk gelişiminde etkili bir faktör olduğu söylenebilir. Literatürde bu konuyu ele alan çalışmaların çoğunda Baumrind (1971) tarafından geliştirilen ebeveynlik stilleri tipolojisi (demokratik, otoriter ve izin verici) benimsenmektedir. Baumrind (1971) demokratik ebeveynlik stilini kontrolcü ve talepkâr bir stil olarak tanımlamış ve demokratik ebeveynlerin çocuğun davranışlarını rasyonel ve sorun odaklı bir şekilde yönlendirmeye

çalıştığını, sözlü iletişim kurmayı teşvik ettiğini ve uyguladıkları kuralların ardındaki mantığı çocukla paylaştığını belirtmiştir. Otoriter ebeveynlik stilinin çocuğun davranış ve tutumlarını, genellikle teolojik temelli ve daha yüksek bir otorite tarafından formüle edilmiş mutlak bir davranış standardına göre şekillendirmek, kontrol etmek ve değerlendirmek isteyen kontrolcü ebeveynlerin tipik özelliği olduğunu vurgulamıştır. Ona göre itaati ve cezai önlemleri önemseyen otoriter ebeveynler, çocuğa otoriteye, çalışmaya, düzene ve diğer geleneksel yapılara saygı duymayı aşılamaya çalışmaktadır. İzin verici ebeveynlik stilini talepkâr ya da kontrolcü olmayan ve aşırı hoşgörülü ebeveynlerin karakteristik özelliği olarak tanımlamış ve izin verici ebeveynlerin çocuğun dürtülerine, isteklerine ve davranışlarına karşı cezalandırıcı olmayan, kabul edici ve olumlu bir şekilde davranmaya çalıştığını ifade etmiştir. Bu ebeveynlik stilinin temel özelliklerinin ise ev sorumlulukları, itaat ve düzenli davranış konusunda çok az talep olması olduğunu ifade etmiştir (Baumrind, 1971).

Ebeveynlik stilleri çocukların davranışlarında farklılıklar ortaya çıkarmaktadır. Otoriter ebeveynlerin çocukları geri çekilme eğiliminde olup çok az sosyallik göstermektedir. İzin verici ebeveynlerin çocukları bağımlı ve karamsar olma eğiliminde olup sosyal beceri ve özdenetim bakımında yetersizlikler göstermektedir. Demokratik ebeveynlerin çocukları ise arkadaş canlısı, kendinden emin ve iş birlikçi olup öz düzenleme kapasiteleri yüksek düzeydedir (Feldman, 2021). Berk'in (2019) belirttiği gibi otoriter ve izin verici ebeveynlik stilleriyle karşılaştırıldığında, demokratik ebeveynlik bilişsel, duygusal ve sosyal yeterliliği daha fazla desteklemekte, otoriter ebeveynlikle ilişkilendirilen psikolojik kontrol ise uyum sorunlarına yol açmaktadır. Dolayısıyla ebeveynlerin sahip olduğu tutumlar, çocukların davranışlarındaki farklılıkları açıklamaktadır.

Çocuklar, kendilerine ve dünyaya dair bakış açılarını günlük yaşantılarındaki deneyimlere göre şekillendirmektedir. Çocuklarla konuşmak ve onları dinlemek ebeveynlerin çocuklara sunabileceği en önemli deneyimlerden biri olarak ele alınabilir. Bu günlük etkileşimler sayesinde çocuklar ve ebeveynler, çocukların hem kendilerini hem de dünyayı tanımalarına yardımcı olacak ilişkiler geliştirebilirler. Ebeveynler çocuklarla olumlu ve sağlıklı ilişkiler kurmak ve sürdürmekle sorumludur. Bu amaca ulaşmanın en etkili ve en faydalı yollarından birinin ise olumlu iletişim olduğu ifade edilmektedir (Gable, 2016). İletişim, çocukların iyi oluşu için hayati önem taşımakta ve olumlu benlik kavramının gelişiminde önem arz etmektedir (Brebner, Jovanovic, Lawless ve Young, 2016). Özellikle aile içinde sık ve özgürce iletişim kurulan ve konuşmaya açık bir ortamın güvenli bağlanmanın gelişimine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir (Jiao, 2021). Ayrıca Doğan ve Çamurcu (2025) iletişim becerilerinin, çocukların küçük yaşlardan itibaren edinmeleri gereken en önemli yeterlilikler arasında olduğunu ve çocuğun çevresiyle etkileşimi, sosyalleşmesi, empati kurması ve olayları yorumlamasının aile eğitiminin bir yansıması olduğunu belirtmektedir. Bu noktada iletişim becerilerinin çocuğun bilişsel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişimini doğrudan desteklediği söylenebilir.

Baumrind (1971) tipolojisinde ebeveynlik stillerini, ebeveynlerin sahip olduğu tutumlar ve ebeveynliklerinde sergiledikleri davranışlar bütünü olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla ebeveynlik stillerinin, ebeveyn davranışlarının sergilendiği genel bağlamı oluşturduğu ve bu bağlam içinde ebeveynin çocukla kurduğu iletişim biçimlerinin ve günlük etkileşim örüntülerinin yer aldığı söylenebilir. Estlein'in (2021) belirttiği gibi ebeveyn-çocuk iletişimi tüm bireylerin sahip olduğu en önemli iletişim süreçlerinden biri olup yaşam boyunca gelişmekte ve özellikleri açısından aileler arasında büyük ölçüde farklılıklar göstermektedir. Bu farklılaşmanın ebeveynlerin benimsedikleri ebeveynlik stillerinden kaynaklanabileceği ifade edilebilir. Bronfenbrenner'in önerdiği ekolojik teori, ebeveynlerin çocukların mikrosisteminde yer aldığını ve etkileşimlerinin çocuklar üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olabileceğini vurgulamaktadır (Santrock, 2011). Nitekim Farokhzad (2015) aile sistemindeki iletişimin ebeveynlik stilleriyle ilişkili olduğunu ve çocukları etkileyebileceğini belirtmiştir. Benzer şekilde Darling ve Steinberg (1993) ebeveynlik stillerinin iletişim biçimlerini de kapsadığını ve ebeveyn-çocuk iletişiminin niteliğini biçimlendiren bir unsur olduğunu ifade etmiştir. Dijital teknolojilerin aile yaşamına giderek daha fazla dâhil olmasıyla birlikte hem ebeveynlik stilleri hem de ebeveyn-çocuk arasındaki iletişim süreçleri dijital bağlamda yeniden yapılanmaktadır. Yapılan çalışmalar dijital ebeveynliğin ebeveynlik stilleri (Akkaya, Gezer-Sen ve Kapıdere, 2021) ve ebeveyn-çocuk arasındaki iletişimle (Toran, Kulaksız ve Özden, 2024) ilişkili olduğunu ve dijital ebeveynlik

uygulamalarının ebeveynlerin benimsedikleri ebeveynlik stilleri ve iletişim süreçleri çerçevesinde şekillendiğini göstermektedir.

3-6 yaş arasını kapsayan okul öncesi dönem ya da erken çocukluk dönemi çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve dil gelişiminin hızla gerçekleştiği kritik bir gelişim dönemidir. Bu dönemde çocukların özerklik duygusunun, sosyal ilişkilerinin ve kişilik yapısının şekillendiği kabul edilmektedir. Bu dönemde hafıza, dikkat süresi ve sembolik düşünme süreçlerinin artmaya başladığı, dilin (cümle uzunluğu, sözcük dağarcığı, söz dizimi ve dil bilgisi) hızlı bir şekilde gelişmeye devam ettiği, çocukların ortak ilgi temeline dayalı arkadaşlıklar kurmaya başladıkları ve sosyal becerilerin öneminin arttığı görülmektedir (Feldman, 2021). Ayrıca okul öncesi dönemdeki çocuklar, büyük ölçüde gözlemlenebilir özelliklerden ve sık yaşadıkları duygu ve tutumlardan oluşan bir benlik kavramı geliştirmekte, bu dönemde kurulan sıcak ve duyarlı bir ebeveyn-çocuk ilişkisi ise daha olumlu ve tutarlı bir benlik kavramının oluşumunu desteklemektedir (Berk, 2019). Okul öncesi dönemde çocukların özdenetim becerileri yeni gelişmeye başladığı için (Pan ve Zhu, 2018) ve soyut düşünme kapasiteleri henüz gelişmediği için (Santrock, 2011) teknolojiyi sınırsız ve bilinçsiz bir biçimde kullanma eğilimi ortaya çıkabilir. Dolayısıyla bu dönemdeki çocukların dijital kullanımın olumsuz yönleri açısından özellikle risk grubunda olduğu söylenebilir. Çünkü yoğun veya kontrolsüz dijital içeriğe maruz kalmak dil gelişiminde gecikmelere yol açabilir (Operto vd., 2020), sosyal becerilerin yeterince gelişmemesine neden olabilir (Mbiriri, 2025) ve çocuklar öfke ve kaygı gibi duygusal sorunlar yaşayabilirler (Cihan, Araç-Ilgar ve Üstündağ-Öcal, 2023). Bu noktada okul öncesi dönem, dijital ortamların potansiyel riskleri açısından özel bir dikkat ve düzenlemeyi gerektiren bir dönem olarak değerlendirilebilir. Ebeveynlerin bu süreçte çocuklarıyla kurduğu iletişim ve sergilediği tutumlar, çocukların gelişimini olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilmektedir.

Mevcut Araştırma

Okul öncesi dönem, çocukların dijital medyayla ilk yoğun karşılaşmalarının yaşandığı ve dijital medya kullanımının yaygınlaştığı kritik bir gelişim dönemidir (Mantilla ve Edwards, 2019; Merdin, 2023). Bu nedenle okul öncesi dönemdeki çocuklar, dijital teknolojilere maruz kalma açısından ebeveynlerinin kontrolüne ve yönlendirmesine daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Nitekim ebeveynler, çocuklarının dijital deneyimlerini düzenleyen ve yönlendiren temel aktörler olarak öne çıkmaktadır (Livingstone ve Helsper, 2008). Ayrıca ebeveynlerin de genellikle çocuklarının dijital cihaz kullanımı konusunda endişe duydukları ve bu nedenle çocuklarının çeşitli dijital teknolojilerle olan ilişkilerini ve etkileşimlerini giderek daha fazla yönetmeye ve aracılık etmeye çalıştıkları belirtilmektedir (Burns ve Gottschalk, 2019). Bu bağlamda, okul öncesi dönemde dijital ebeveynliğin ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimiyle nasıl ilişkilendiğinin incelenmesi hem çocuk gelişimi hem de ebeveynlerin bilinçli teknoloji kullanımı açısından önemli bir araştırma alanı sunmaktadır.

Tüm bunlardan hareketle içinde yaşadığımız dijital çağda, teknolojinin aile iletişim biçimlerini ve etkileşim dinamiklerini etkilediği ifade edilebilir. Söz konusu dönemde akıllı telefonlar, sosyal medya platformları ve internet, aile yapısını yeniden şekillendirmekte ve ebeveyn-çocuk iletişiminde yeni fırsatlar ve zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Mevcut araştırma dijital çağın aile bağlamındaki yansımalarını, özellikle dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenleri çerçevesinde birlikte ele alarak bu alanlardaki ilişkilerin anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu araştırmanın okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerle yürütülmesi, erken çocukluk döneminde dijital ebeveynlik uygulamalarının niteliğinin ve dijital teknolojilerin bu süreçteki rolünün daha ayrıntılı biçimde incelenmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca bu yaş grubunda yapılacak değerlendirmelerin, ilerleyen yaşlara yönelik koruyucu ve önleyici yaklaşımların geliştirilmesine de zemin oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda mevcut araştırmanın amacı dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi arasındaki ilişkileri çok yönlü olarak incelemek ve ebeveynlik stilleri ile ebeveyn-çocuk iletişiminin dijital ebeveynlik üzerindeki yordayıcı rolünü belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Ebeveynlik stilleri dijital ebeveynliğin alt boyutlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

2. Ebeveyn-çocuk iletişimi dijital ebeveynliğin alt boyutlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
3. Ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi birlikte dijital ebeveynliğin alt boyutlarını açıklamada anlamlı bir ek katkı (ΔR^2) sağlamakta mıdır?

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu ve veri toplama araçları hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Verilerin toplanması ve analiz süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca araştırmanın etik kurul bilgilerine yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma korelasyonel araştırma türlerinden biri olan yordayıcı korelasyonel araştırmaya göre yapılandırılmıştır. Creswell (2012) yordayıcı korelasyonel araştırmaların temel amacının bir sonucu ya da ölçüt değişkeni yordayacak değişkenlerin belirlenmesi olduğunu ve bu tür çalışmalarda bir ya da daha fazla yordayıcı değişken ile bir ölçüt değişkeninin tanımlandığını ifade etmektedir. Mevcut araştırmada dijital ebeveynlik ölçüt değişken olarak ele alınmış, ebeveynlik stilleri ile ebeveyn-çocuk iletişimi ise yordayıcı değişkenler olarak belirlenmiştir.

Çalışma Grubu

Örneklem büyüklüğünü belirlemek amacıyla istatistiksel güç analizi programı G*Power 3.1.9.7. kullanılmıştır. Bu programda etki büyüklüğü (f^2) 0.15, alfa düzeyi 0.05 ve güç (1-β) değeri 0.95 olarak belirlendiğinde, gerekli minimum örneklem büyüklüğü 74 olarak hesaplanmıştır. Bu sınır dikkate alınarak araştırmanın katılımcılarını uygun örneklemeyle seçilen ve 3-6 yaşları arasında çocuğu olan toplam 217 ebeveyn (anne ya da baba) oluşturmuştur. Formu anne ya da babanın doldurmasına dikkat edilmiş, her iki ebeveynden veri toplanmamıştır. Formu dolduran ebeveynlerin 165'i (%76) anne, 52'si (%24) babadır. Araştırmaya katılan ailelerde annenin yaşı 22-48 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 33.46 (SS = 5.03), babanın yaşı 25-52 arasında değişmekte olup yaş ortalaması ise 36.33'tür (SS = 4.93). Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1
Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişkenler	Özellikler	N	%
Çocuğun doğum yılı	2019	34	15.7
	2020	70	32.3
	2021	59	27.2
	2022	54	24.9
Çocuğun cinsiyeti	Kız	95	43.8
	Erkek	122	56.2
Çocuğun doğum sırası	1. çocuk	147	67.7
	2. çocuk	47	21.7
	3. çocuk	21	9.7
	4. çocuk	2	.9
Okul öncesi eğitime devam etme durumu	Devam ediyor	183	84.3
	Devam etmiyor	34	15.7
Okul öncesi eğitime devam etme süresi	1 yıl	91	41.9
	2 yıl	91	41.9
	3 yıl ve üzeri	33	15.2
	Devam etmiyor	2	.9
Formu dolduran ebeveyn	Anne	165	76.0
	Baba	52	24.0
Aile yapısı	Çekirdek aile	191	88.0
	Geniş aile	21	9.7
	Parçalanmış aile	5	2.3

Tablo 1'de yer alan katılımcıların çocuklarının doğum yılları incelendiğinde %15.7'sinin 2019, %32.3'ünün 2020, %27.2'sinin 2021 ve %24.9'unun 2022 doğumlu olduğu görülmüştür. Çocukların cinsiyet dağılımı ise %43.8 kız ve %56.2 erkek şeklindedir. Doğum sırasına bakıldığında katılımcıların çocuklarının %67.7'sinin ilk çocuk, %21.7'sinin ikinci çocuk, %9.7'sinin üçüncü çocuk ve %0.9'unun dördüncü çocuk olduğu belirlenmiştir. Çocukların okul öncesi eğitime devam durumları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun (%84.3) eğitime devam ettiği, %15.7'sinin ise devam etmediği görülmüştür. Okul öncesi eğitime devam süresi değerlendirildiğinde, çocukların %41.9'unun bir yıldır, %41.9'unun iki yıldır ve %15.2'sinin en az üç yıldır okul öncesi eğitime devam ettiği, %0.9'unun ise hiç devam etmediği tespit edilmiştir. Aile yapısı açısından katılımcıların büyük çoğunluğunun çekirdek aile (%88.0) yapısına sahip olduğu, bunu geniş aile (%9.7) ve parçalanmış aile (%2.3) yapılarının izlediği görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği, Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği ve Anne Baba Çocuk İletişimini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçme araçları literatürde geçerlik ve güvenirliği sağlanmış yaygın şekilde kullanılan bilimsel araçlardır. Tüm ölçme araçlarının kullanım izinleri, ölçekleri geliştiren araştırmacılardan e-posta yoluyla resmi olarak alınmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda çocuğun yaşı, çocuğun cinsiyeti, okul öncesi dönemdeki çocuğun doğum sırası, okul öncesi eğitime devam edip etmeme durumu, devam ediyorsa süresi gibi demografik bilgilere yönelik sorular yer almıştır. Ayrıca anne-babanın yaşı ve aile yapısıyla ilgili sorular da forma dâhil edilmiştir. Katılımcıların soruları daha rahat bir şekilde yanıtlayabilmelerini sağlamak ve elde edilen verilerin gizliliğini korumak amacıyla formda herhangi bir kimlik bilgisine yer verilmemiştir.

Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği (DEFÖ)

Manap ve Durmuş (2020) tarafından geliştirilen ölçek beşli Likert tipinde (1 = Hiçbir zaman, 5 = Her zaman) bir ölçektir. 16 maddeden ve "olumsuz model olma, dijital ihmal, verimli kullanım ve risklerden koruma" alt boyutlarından oluşmaktadır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda dört faktöre ilişkin açıklanan toplam varyansın %57.57 olduğu görülmüştür. Güvenirlik analizlerinde Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .80, .79, .72 ve .63 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir uyuma işaret ettiği belirlenmiştir. Her bir alt boyut için ayrı ayrı toplam puan hesaplanmaktadır. Ölçeğin orijinali ilkokul döneminde çocuğu olan ebeveynlere yönelik olarak geliştirilmiştir. Bu nedenle araştırmada DFA tekrarlanmış ve DFA'dan elde edilen uyum iyiliği indeksleri mevcut örneklem (3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynler) için modelin kabul edilebilir bir uyum sergilediğini göstermiştir (χ^2/sd= 1.61, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = .054; Root Mean Square Residual (RMR) = .073, Goodness of Fit Index (GFI) = .92, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = .88, Comparative Fit Index (CFI) = .92).

Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği (ABTÖ)

Özyürek (2017) tarafından 3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlere yönelik geliştirilen ölçek beşli Likert tipinde (1 = Hiç katılmıyorum, 5 = Tamamen katılıyorum) bir ölçektir. 38 maddeden ve "demokratik tutum, baskıcı ve otoriter tutum ve aşırı hoşgörülü tutum" alt boyutlarından oluşmaktadır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğe ilişkin toplam varyansın %35.08'ini açıklayan üç faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Güvenirlik analizlerinde alt boyutların Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı sırasıyla .87, .77 ve .72 olarak bulunmuştur. Test- tekrar test güvenirlik katsayısı ise sırasıyla .82, .70 ve .77 olarak bulunmuştur (Özyürek, 2017). Araştırmada DFA tekrarlanmış ve DFA'dan elde edilen uyum iyiliği indeksleri mevcut örneklem (3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynler) için modelin kabul

edilebilir bir uyum sergilediğini göstermiştir (χ^2/sd= 2.31, RMSEA = .070; RMR = .077, GFI = .91, AGFI = .88, CFI = .91).

Anne Baba Çocuk İletişimini Değerlendirme Ölçeği (ABÇİDÖ)

Arabacı ve Ömeroğlu (2016) tarafından geliştirilen ölçek beşli Likert tipinde (1 = Hiçbir zaman, 5 = Her zaman) bir ölçektir. 37 maddeden ve "konuşma, dinleme, mesaj, sözsüz iletişim ve empati" alt boyutlarından oluşmaktadır. Açımlayıcı faktör analizinde açıklanan toplam varyansın konuşma için %30.18, dinleme için %39.75, mesaj için %37.16, sözsüz iletişim için %37.94 ve empati için %35.07 olduğu görülmüştür. Güvenirlik analizlerinde alt boyutların Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı sırasıyla .67, .70, .60, .56 ve .73 olarak bulunmuştur. Test- tekrar test güvenirlik katsayısı ise sırasıyla .93, .96, .98, .95 ve .96 olarak bulunmuştur. DFA her alt boyut için modelin kabul edilebilir değerler aldığını göstermiştir. Ölçme aracında toplam bir puan bulunmamaktadır. Ölçeğin orijinali 48-72 ay arası çocuğu olan ebeveynlere yönelik geliştirilmiştir. Bu nedenle araştırmada DFA tekrarlanmış ve DFA'dan elde edilen uyum iyiliği indeksleri mevcut örneklem (3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynler) için modelin kabul edilebilir bir uyum sergilediğini göstermiştir (χ^2/sd= 2.22, RMSEA = .077; RMR = .076, GFI = .93, AGFI = .89, CFI = .90).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama süreci çevrim içi olarak yürütülmüştür. Web tabanlı formda katılımcılara, araştırmanın amacı, kapsamı, süresi ve gönüllü katılım esasları hakkında ayrıntılı bilgilendirme yapılmış, katılımın tamamen gönüllülük temelinde olduğu vurgulanmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden bireylerden çevrim içi ortamda bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Verilerin toplanmasında anonimlik ve gizlilik ilkeleri titizlikle gözetilmiş, elde edilen tüm yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılmıştır. Uygulama sürecinde katılımcılara öz-bildirime dayalı ölçme araçları uygulanmıştır. Web tabanlı formda öncelikle katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular yer almış, ardından katılımcılardan dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimini değerlendiren ölçeklere yanıt vermeleri istenmiştir. Tüm ölçme araçlarının çevrim içi formda standardize bir biçimde sunulmasına ve yanıtlamanın kesintisiz şekilde tamamlanmasına özen gösterilmiştir.

Mevcut araştırmada ebeveynlik stillerinin ve ebeveyn-çocuk iletişiminin dijital ebeveynlik üzerindeki yordayıcı rolünü belirlemek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Hiyerarşik regresyon analizi, kuramsal açıdan farklı düzeylerde ele alınan ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenlerinin dijital ebeveynlik ile ilişkilerinin aşamalı olarak incelenmesine ve değişkenlerin sağladığı ek açıklayıcı katkının değerlendirilmesine olanak tanıdığı için tercih edilmiştir. Hiyerarşik regresyon analizine geçilmeden önce Field'in (2024) görüşleri doğrultusunda bir dizi istatistiksel düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda kayıp değer analizi, uç değerlerin (Mahalanobis) belirlenmesi, çoklu doğrusal bağlantı (multicollinearity), otokorelasyon, artık değerlerin incelenmesi ve doğrusallık varsayımları değerlendirilmiştir. Varsayımlar sağlandıktan sonra bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı tekniğiyle incelenmiştir. Ayrıca ölçme araçlarının güvenirlik analizleri yeniden yapılmıştır. Ek olarak, ölçme araçlarının yapı geçerliğinin mevcut örneklemde korunup korunmadığı DFA yapılarak test edilmiştir. Betimsel istatistikler, güvenirlik, korelasyon ve regresyon analizleri Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) v26.0 paket programı kullanılarak, DFA ise Analysis of Moment Structures (AMOS) v23.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Etiği

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 29.09.2025 tarihli ve E-81614018-050.04-2500057054 sayılı Etik Kurulu Onay Belgesi alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen verilere ilişkin analiz sonuçları sunulmuştur. Öncelikle veri setinin analizlere uygunluğunu değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen ön analizler raporlanmıştır. Ardından ebeveynlik stilleri ile ebeveyn-çocuk iletişiminin dijital ebeveynlik üzerindeki yordayıcı rolünü incelemek üzere yapılan hiyerarşik regresyon analizine ait sonuçlar detaylı biçimde sunulmuştur.

Ön Analizler

Hiyerarşik regresyon analizine geçmeden önce ön analizler gerçekleştirilmiş ve istatistiksel varsayımlar kontrol edilmiştir. İlk olarak kayıp değer analizi yapılmış ve veri setinde kayıp değer olmadığı görülmüştür. Çok değişkenli uç değerleri belirlemek amacıyla p = .01 düzeyinde Mahalanobis uzaklığı bağımsız değişken sayısını serbestlik derecesi alan Ki-Kare tablosuna göre 8 bağımsız değişken için 20.09 olarak hesaplanmış, bu değerin altında kalan 10 gözlem veri setinden çıkarılmış ve analizler 207 kişilik veri setiyle gerçekleştirilmiştir. Değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler ve güvenirlik katsayıları Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2
Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler ve Güvenirlik Katsayıları

Değişkenler	**X̄**	**SS**	**Çarpıklık**	**Basıklık**	**Cronbach Alfa (α)**	**McDonald 's Omega (ω)**	**Guttman's Lambda (λ_6)**
Dijital Ebeveynlik							
Olumsuz Model Olma	8.00	2.62	.77	.52	.69	.70	.64
Dijital İhmal	8.96	2.97	.51	-.03	.77	.77	.72
Verimli Kullanım	15.99	2.57	-.68	.55	.60	.63	.60
Risklerden Koruma	15.17	3.63	-.53	-.26	.65	.66	.60
Ebeveynlik Stilleri							
Demokratik Tutum	64.12	7.61	-.57	-.35	.86	.86	.88
Baskıcı ve Otoriter Tutum	39.08	5.27	-.07	.50	.61	.62	.65
Aşırı Hoşgörülü Tutum	25.62	5.71	.34	.13	.73	.73	.75
Ebeveyn-Çocuk İletişimi							
Konuşma	33.30	3.97	-.29	-.56	.72	.73	.73
Dinleme	26.05	3.23	-.76	-.06	.76	.76	.74
Mesaj	30.49	3.91	-.22	-.23	.61	.62	.61
Sözsüz İletişim	25.83	3.63	-.87	-.04	.77	.77	.76
Empati	35.70	4.57	-.24	-.27	.71	.71	.72

Normal dağılım varsayımının sağlanıp sağlanmadığını saptamak amacıyla değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri gözden geçirilmiştir. Tablo 2'de yer alan çarpıklık (-.87 ile .77) ve basıklık (-.56 ile .55) değerleri, verilerin normal dağılım varsayımına uygun olduğunu (George ve Mallery, 2010) ortaya koymuştur. Güvenirlik katsayılarının .60'ın üzerinde ve kabul edilebilir (Ursachi, Horodnic ve Zait, 2015) olduğu görülmüştür. Çoklu doğrusal bağlantı probleminin olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bu kapsamda ilk olarak değişkenler arasındaki karşılıklı ilişkiler incelenmiştir. Bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarının .80'in altında olması gerektiğine ilişkin ölçüt (Field, 2024) dikkate alındığında, bu koşulun sağlandığı belirlenmiştir. Tablo 3'te değişkenler arasındaki ilişkiler verilmiştir.

Tablo 3
Değişkenler Arasındaki İlişkiler

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.Olumsuz Model Olma	1										
2. Dijital İhmal	.44**	1									
3. Verimli Kullanım	-.18**	-.04	1								

4. Risklerden Koruma	-.25**	-.30**	.30**	1							
5. Demokratik Tutum	-.33**	-.29**	.27**	.24**	1						
6. Baskıcı ve Otoriter Tutum	.02	.07	-.01	.08	-.11	1					
7. Aşırı Hoşgörülü Tutum	.36**	.34**	-.22**	-.05	-.32**	.07	1				
8. Konuşma	-.26**	-.23**	.28**	.29**	.69**	-.01	-.10	1			
9. Dinleme	-.44**	-.32**	.33**	.34**	.61**	-.02	-.32**	.69**	1		
10. Mesaj	-.41**	-.36**	.24**	.25**	.40**	-.07	-.27**	.36**	.57**	1	
11. Sözsüz İletişim	-.25**	-.22**	.21**	.27**	.69**	-.16*	-.12	.78**	.66**	.36**	1
12. Empati	-.28**	-.17*	.42**	.25**	.64**	.01	-.21**	.68**	.53**	.20**	.58**

*$p < .05$, **$p < .01$

Tablo 3. incelendiğinde olumsuz model olma ile demokratik tutum (r = -.33, p < .01), konuşma (r = -.26, p < .01), dinleme (r = -.44, p < .01), mesaj (r = -.41, p < .01), sözsüz iletişim (r = -.25, p < .01) ve empati (r = -.28, p < .01) arasında negatif anlamlı ilişki; olumsuz model olma ile aşırı hoşgörülü tutum (r = .36, p < .01) arasında pozitif anlamlı ilişki; dijital ihmal ile demokratik tutum (r = -.29, p < .01), konuşma (r = -.23, p < .01), dinleme (r = -.32, p < .01), mesaj (r = -.36, p < .01), sözsüz iletişim (r = -.22, p < .01) ve empati (r = -.17, p < .05) arasında negatif anlamlı ilişki; dijital ihmal ile aşırı hoşgörülü tutum (r = .34, p < .01) arasında pozitif anlamlı ilişki; verimli kullanım ile demokratik tutum (r = .27, p < .01), konuşma (r = .28, p < .01), dinleme (r = .33, p < .01), mesaj (r = .24, p < .01), sözsüz iletişim (r = .21, p < .01) ve empati (r = .42, p < .01) arasında pozitif anlamlı ilişki; verimli kullanım ile aşırı hoşgörülü tutum (r = -.22, p < .01) arasında negatif anlamlı ilişki; risklerden koruma ile demokratik tutum (r = .24, p < .01), konuşma (r = .29, p < .01), dinleme (r = .34, p < .01), mesaj (r = .25, p < .01), sözsüz iletişim (r = .27, p < .01) ve empati (r = .25, p < .01) arasında pozitif anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

Bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı olup olmadığı tolerans ve VIF değerleri incelenerek de değerlendirilmiştir. Bu değerler dijital ebeveynliğin alt boyutları için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Her alt boyut için tolerans değerlerinin .26 ile .92 arasında ve VIF değerlerinin 1.09 ile 3.82 arasında değiştiği görülmüştür. Tolerans değerlerinin .20'nin üzerinde ve VIF değerlerinin 10'un altında olması (Field, 2024) nedeniyle çoklu doğrusal bağlantı problemine rastlanmamıştır. Ayrıca otokorelasyon olup olmadığını belirlemek için incelenen Durbin-Watson değerinin olumsuz model olma bağımlı değişkeni için 1.66, dijital ihmal için 2.07, verimli kullanım için 2.07, risklerden koruma için 2.08 olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar modellerde otokorelasyon bulunmadığını göstermiştir. Son olarak tahmin edilen standartlaştırılmış değerler (Z-Predicted) ile standartlaştırılmış artık değerlere (Z-Residuals) ilişkin diyagramın incelenmesi sonucunda veri noktalarının sıfır değerinin etrafında rastgele bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Böylece hata terimlerinin normal dağılım sergilediği ve artık değerlerin varyanslarının sabit kabul edilebileceği varsayımını karşıladığı görülmüştür. Doğrusallık varsayımı için saçılma diyagramı matrisi incelenmiş ve diyagramdaki noktaların belirgin bir doğrusal eğilim gösterdiği görülmüştür. Bu sonuç, modelde yer alan değişkenler arasında doğrusal bir ilişkinin bulunduğunu ve doğrusallık varsayımının sağlandığını ortaya koymuştur. Hiyerarşik regresyon varsayımları sağlandıktan sonra analize geçilmiştir.

Hiyerarşik Regresyon Analizi

Hiyerarşik regresyon analizinde dijital ebeveynliğin dört alt boyutu bağımlı değişken; ebeveynlik stillerinin üç alt boyutu ile ebeveyn-çocuk iletişiminin beş alt boyutu ise bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir. Bağımlı değişkenler için analizler ayrı ayrı gerçekleştirilmiş ve birinci adımda ebeveynlik stilleri (Model 1), ikinci adımda ebeveyn-çocuk iletişimi (Model 2) bağımsız değişkenler olarak eklenmiştir. Dijital ebeveynliğin olumsuz model olma ve dijital ihmal alt boyutlarının yordanmasına ilişkin analiz sonuçları Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4
Dijital Ebeveynliğin Olumsuz Model Olma ve Dijital İhmal Alt Boyutlarının Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveyn-Çocuk İletişimi Tarafından Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	**Olumsuz Model Olma**				**Dijital İhmal**			
	B	*SE*	*β*	*t*	*B*	*SE*	*β*	*t*
Model 1								
Demokratik Tutum	-.08	.02	-.24	-3.59**	-.08	.03	-.20	-2.93**
Baskıcı ve Otoriter Tutum	-.01	.03	-.02	-.38	.01	.04	.02	.37
Aşırı Hoşgörülü Tutum	.13	.03	.28	4.20**	.14	.04	.27	4.02**
R^2			.179				.153	
Adj R^2			.167				.140	
SE			2.39				2.75	
$F_{(dfn,\ dfd)}$			$14.79_{(3,203)}$				$12.21_{(3,203)}$	
Model 2								
Demokratik Tutum	-.01	.03	-.04	-.42	-.03	.04	-.07	-.72
Baskıcı ve Otoriter Tutum	-.00	.03	-.01	-.13	.01	.04	.02	.347
Aşırı Hoşgörülü Tutum	.09	.03	.19	2.84**	.13	.04	.24	3.39**
Konuşma	.05	.08	.08	.67	-.05	.09	-.07	-.56
Dinleme	-.20	.08	-.25	-2.43*	-.03	.10	-.03	-.27
Mesaj	-.15	.05	-.23	-2.97**	-.18	.06	-.23	-2.89**
Sözsüz İletişim	.04	.08	.05	.45	-.00	.09	-.00	-.02
Empati	-.07	.05	-.12	-1.29	.02	.06	.04	.38
R^2			.282				.208	
Adj R^2			.253				.176	
SE			2.26				2.69	
$F_{(dfn,\ dfd)}$			$9.74_{(8,198)}$				$6.50_{(8,198)}$	

*$p < .05$, **$p < .01$

Tablo 4 incelendiğinde olumsuz model olma ile modele ilk olarak eklenen ebeveynlik stillerinin birlikte anlamlı bir ilişki ($R^2 = .179$, Adjusted $R^2 = .167$) sergilediği görülmüştür ($F_{(3,203)} = 14.79$, $p < .01$). Bu üç değişken birlikte olumsuz model olmadaki varyansın %18'ini açıklamaktadır. Model 1'deki değişkenler incelendiğinde demokratik tutumun (β = -.24, $p < .01$) olumsuz model olmayı negatif yönde, aşırı hoşgörülü tutumun (β = .28, $p < .01$) ise pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Model 2'de ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenlerinin analize dâhil edilmesiyle demokratik tutum istatistiksel olarak anlamlılığını yitirmiştir. Model 2'de ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi birlikte olumsuz model olma ile anlamlı bir ilişki (R^2= .282, Adjusted R^2 = .253) sergilemişlerdir ($F_{(8,198)} = 9.74$, $p < .01$). İletişim değişkenleri eklendiğinde model anlamlı biçimde gelişmiş ve açıklanan varyans %28'e yükselmiştir. Model 2'de yer alan değişkenler incelendiğinde aşırı hoşgörülü tutumun (β = .19, $p < .01$) olumsuz model olmanın pozitif anlamlı yordayıcısı olduğu, dinleme (β = .-25, $p < .05$) ve mesaj (β = -.23, $p < .01$) değişkenlerinin ise olumsuz model olmanın negatif anlamlı yordayıcıları olduğu görülmektedir.

Dijital ihmal ile modele ilk olarak eklenen ebeveynlik stillerinin birlikte anlamlı bir ilişki (R^2 = .153, Adjusted $R^2 = .140$) sergilediği görülmüştür ($F_{(3,203)} = 12.21$, $p < .01$). Bu üç değişken birlikte dijital ihmaldeki varyansın %15'ini açıklamaktadır. Model 1'deki değişkenler incelendiğinde demokratik tutumun (β = -.20, $p < .01$) dijital ihmali negatif yönde, aşırı hoşgörülü tutumun (β = .27, $p < .01$) ise pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Model 2'de ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenlerinin analize dâhil edilmesiyle demokratik tutum istatistiksel olarak anlamlılığını yitirmiştir. Model 2'de ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi birlikte dijital ihmal ile anlamlı bir ilişki (R^2= .208, Adjusted $R^2 = .176$) sergilemişlerdir ($F_{(8,198)} = 6.50$, $p < .01$). İletişim değişkenleri eklendiğinde model anlamlı biçimde gelişmiş ve açıklanan varyans %21'e yükselmiştir. Model 2'de yer alan değişkenler

incelendiğinde aşırı hoşgörülü tutumun (β = .24, $p < .01$) dijital ihmalin pozitif anlamlı yordayıcısı olduğu, mesaj (β = -.23, $p < .01$) değişkeninin ise dijital ihmalin negatif anlamlı yordayıcısı olduğu görülmektedir. Dijital ebeveynliğin verimli kullanım ve risklerden koruma alt boyutlarının yordanmasına ilişkin analiz sonuçları Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5
Dijital Ebeveynliğin Verimli Kullanım ve Risklerden Koruma Alt Boyutlarının Ebeveynlik Stilleri ve Ebeveyn-Çocuk İletişimi Tarafından Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	**Verimli Kullanım**				**Risklerden Koruma**			
	B	*SE*	*β*	*t*	*B*	*SE*	*β*	*t*
Model 1								
Demokratik Tutum	.08	.02	.22	3.13**	.12	.03	.26	3.56**
Baskıcı ve Otoriter Tutum	.01	.03	.02	.32	.07	.05	.10	1.50
Aşırı Hoşgörülü Tutum	-.07	.03	-.15	-2.13*	.02	.05	.02	.34
R^2		.092				.067		
Adj R^2		.079				.053		
SE		2.47				3.53		
$F_{(dfn, dfd)}$		$6.85_{(3,203)}$				$4.85_{(3,203)}$		
Model 2								
Demokratik Tutum	-.03	.04	-.07	-.72	-.01	.05	-.02	-.18
Baskıcı ve Otoriter Tutum	-.01	.03	-.03	-.44	.06	.05	.09	1.34
Aşırı Hoşgörülü Tutum	-.04	.03	-.09	-1.25	.04	.05	.07	.92
Konuşma	-.01	.08	-.01	-.08	-.01	.12	-.01	-.07
Dinleme	.10	.08	.13	1.24	.25	.12	.22	2.02*
Mesaj	.09	.05	.13	1.64	.10	.08	.11	1.33
Sözsüz İletişim	-.09	.08	-.13	-1.15	.07	.12	.07	.59
Empati	.24	.05	.43	4.65**	.08	.08	.10	1.08
R^2		.223				.145		
Adj R^2		.191				.111		
SE		2.31				3.42		
$F_{(dfn, dfd)}$		$7.10_{(8,198)}$				$4.21_{(8,198)}$		

*$p < .05$, **$p < .01$

Tablo 5 incelendiğinde verimli kullanım ile modele ilk olarak eklenen ebeveynlik stillerinin birlikte anlamlı bir ilişki (R^2 = .092, Adjusted R^2 = .079) sergilediği görülmüştür ($F_{(3,203)} = 6.85$, $p < .01$). Bu üç değişken birlikte verimli kullanımdaki varyansın %9'unu açıklamaktadır. Model 1'deki değişkenler incelendiğinde demokratik tutumun (β = .22, $p < .01$) verimli kullanımı pozitif yönde, aşırı hoşgörülü tutumun (β = -.15, $p < .05$) ise negatif yönde yordadığı görülmüştür. Model 2'de ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenlerinin analize dâhil edilmesiyle demokratik tutum istatistiksel olarak anlamlılığını yitirmiştir. Model 2'de ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi birlikte verimli kullanım ile anlamlı bir ilişki (R^2= .223, Adjusted R^2 = .191) sergilemişlerdir ($F_{(8,198)} = 7.10$, $p < .01$). İletişim değişkenleri eklendiğinde model anlamlı biçimde gelişmiş ve açıklanan varyans %22'ye yükselmiştir. Model 2'de yer alan değişkenler incelendiğinde empati (β = .43, $p < .01$) değişkeninin verimli kullanımın pozitif anlamlı yordayıcısı olduğu görülmektedir.

Risklerden koruma ile modele ilk olarak eklenen ebeveynlik stillerinin birlikte anlamlı bir ilişki (R^2 = .067, Adjusted R^2 = .053) sergilediği görülmüştür ($F_{(3,203)} = 4.85$, $p < .01$). Bu üç değişken birlikte risklerden korumadaki varyansın %7'sini açıklamaktadır. Model 1'deki değişkenler incelendiğinde demokratik tutumun (β = .26, $p < .01$) risklerden korumayı pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Model 2'de ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenlerinin analize dâhil edilmesiyle demokratik tutum istatistiksel olarak anlamlılığını yitirmiştir. Model 2'de ebeveynlik stilleri ve

ebeveyn-çocuk iletişimi birlikte risklerden koruma ile anlamlı bir ilişki (R^2= .145, Adjusted R^2 = .111) sergilemişlerdir ($F_{(8,198)}$ = 4.21, p < .01). İletişim değişkenleri eklendiğinde model anlamlı biçimde gelişmiş ve açıklanan varyans %15'e yükselmiştir. Model 2'de yer alan değişkenlerden dinleme (β = .22, p < .05) değişkeninin risklerden korumanın pozitif anlamlı yordayıcısı olduğu belirlenmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın amacı erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlerde ebeveynlik stillerinin ve ebeveyn-çocuk iletişiminin dijital ebeveynlik üzerindeki yordayıcı rollerini incelemektir. Günümüzde dijital teknolojilerin aile yaşamının ayrılmaz bir parçası hâline gelmesi hem ebeveynlik uygulamalarını hem de ebeveyn-çocuk etkileşimini etkilemektedir. Bu bağlamda çocukların dijital medya ve çevrim içi alanlarla etkileşimlerinin yararlarını en üst düzeye çıkaran ve muhtemel risklerini en aza indiren ebeveynlik uygulamalarını ifade eden bir kavram olan dijital ebeveynliğin (Choy vd., 2024) ebeveynlik stilleri ve iletişim biçimleriyle nasıl bir bütünlük oluşturduğunu anlamanın, çocukların dijital deneyimlerinin niteliğini değerlendirmek açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü dijital ebeveynlik, ebeveyn-çocuk iletişiminin kalitesini yansıtan ve bu iletişimi güçlendiren önemli bir etkileşim alanı ve ebeveynlerin genel tutum ve davranışlarının dijital dünyaya yansıması olarak görülebilir. Literatürde dijital ebeveynlik kavramı giderek artan bir ilgi görse de (Modecki, Goldberg, Wisniewski ve Orben, 2022; Tan vd., 2024; Kaya ve Mutlu-Bayraktar, 2021) bu kavramın ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimiyle ilişkisini birlikte ele alan çalışmalar sınırlıdır. Dolayısıyla mevcut araştırmanın hem dijital çağda ebeveynlik olgusuna ilişkin kuramsal bilgi birikimine katkı sunduğu hem de ebeveynlik uygulamalarının dijital çağın gereklilikleri doğrultusunda yeniden değerlendirilmesine yönelik ampirik bir temel sağladığı ifade edilebilir.

Araştırmada modele ilk olarak ebeveynlik stilleri değişkenleri, ikinci olarak ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenleri dâhil edilmiştir. Ebeveynlik stillerinin eklendiği ilk modelde demokratik tutum dijital ebeveynliğin alt boyutlarının tümünü anlamlı bir şekilde yordamıştır. Ancak ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenlerinin modele dâhil edilmesiyle demokratik ebeveynlik tutumunun istatistiksel anlamlılığını yitirdiği görülmüştür. Bu durum ebeveynlik stilleri ile dijital ebeveynlik arasındaki ilişkinin, ebeveyn-çocuk iletişiminin niteliğiyle birlikte ele alınması gerektiğine işaret etmektedir. Darling ve Steinberg (1993) ebeveynlik stillerinin özellikle de demokratik tutumun çocukla kurulan iletişim süreçleri aracılığıyla anlam kazandığını vurgulamaktadır. Bu vurgu, ebeveynlik stillerinin tek başına değerlendirilmesinin sınırlı kalabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda elde edilen bulgudan hareketle demokratik ebeveynlik tutumunun dijital ebeveynlik üzerinde yordayıcı rolünün, ebeveyn-çocuk iletişimi değişkenleriyle birlikte değerlendirildiğinde daha açıklayıcı hale geldiği söylenebilir. Ancak bu ilişkilerin yönü ve mekanizmalarının belirlenmesi için gelecekte yapılacak araştırmalarda değişkenlerin aracılık modelleriyle sınanmasının yararlı olabileceği ifade edilebilir.

Araştırmada aşırı hoşgörülü tutumun dijital ebeveynliğin alt boyutları olan olumsuz model olmanın ve dijital ihmalin pozitif anlamlı yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle, aşırı hoşgörülü ebeveynler dijital kullanımlarıyla çocuklarını olumsuz olarak etkileyebilmekte (olumsuz model oluşturma) ya da çocuklarının dijital etkinliklerini yeterince takip etmemektedir (dijital ihmal). Bu durum, aşırı hoşgörülü ebeveynlerin sınır koyma ve denetim becerilerinin zayıf olmasının dijital ortamlarda da benzer biçimde yansıdığını göstermektedir. Nitekim Konok, Bunford ve Miklósi (2020) tarafından yapılan bir araştırmada daha hoşgörülü ebeveynlerin çocuklarının mobil dokunmatik cihazla daha fazla zaman geçirdikleri, erken dönem cihaz kullanımına karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları ve buna daha az zarar, daha fazla fayda atfettikleri görülmüştür. Dijital ihmal alt boyutunda yer alan ölçek maddeleri incelendiğinde ebeveynlerin çocukların ısrarlarına karşı koyamaması, huysuzluk anlarında dijital araçları bir sakinleştirme aracı olarak kullanması ya da kendi meşguliyetleri sırasında çocuğun ekran başında vakit geçirmesine göz yumması dijital ihmali ortaya çıkaran tipik davranış örnekleri olarak görülmektedir (Manap ve Durmuş, 2020). Aşırı hoşgörülü ebeveynlerin sınır koyma ve denetim süreçlerindeki yetersizlikleri, çocukların çevrim içi ortamda daha fazla zaman geçirmesine ve dijital ortamları bir rahatlama veya oyalanma aracı olarak görmesine yol açmaktadır. Dolayısıyla aşırı hoşgörülü ebeveynlik, ebeveynin rehberlik ve denetim rollerinin zayıflamasına neden olarak dijital ihmali arttırmaktadır.

Laucirella, Wartella ve Rideout (2015) tarafından yapılan bir araştırmada elde edilen sonuçlar ebeveynlerin ekran süresi ve tutumlarının çocukların ekran süresini etkilediğini göstermiştir. Bir başka araştırmada ebeveynlerin medya alışkanlıklarının küçük çocuklarının medya alışkanlıklarını etkileme olasılığının yüksek olduğu bulunmuştur (Bleakley, Jordan ve Hennessy, 2013). Bu bulgular, ebeveynlerin dijital ortamlardaki davranışlarının çocuklar için güçlü bir model işlevi olduğunu gösterir niteliktedir. Aşırı hoşgörülü ebeveynler çok az kural veya sınır koyan, olgunluk konusunda yüksek beklentileri olmayan, çocuklarıyla çatışmaktan kaçınan ve onlara nadiren rehberlik eden ebeveynlerdir (Konok vd., 2020). Dolayısıyla aşırı hoşgörülü ebeveynlerin dijital ortamlarda sergiledikleri sınırsız ya da kontrolsüz davranışların çocuklar tarafından model alınabileceği ifade edilebilir. Sosyal Öğrenme Kuramı'nda da ele alındığı gibi bireyler başkalarının davranışlarını gözlemleyerek ve bu davranışların sonuçlarını değerlendirerek öğrenirler (Bandura, 1977). Dolayısıyla ebeveynlerin dijital medya kullanımına ilişkin tutumları, çocuklar açısından davranış yönlendirici bir örüntü oluşturabilir. Ebeveynin aşırı ekran kullanımı, sık içerik tüketimi ya da çevrim içi ortamlarda aşırı paylaşımda bulunması, çocuk için normal ve kabul edilebilir bir davranış biçimi hâline gelebilir. Bu bağlamda, aşırı hoşgörülü ebeveynliğin dijital ebeveynlikte olumsuz model olma boyutunu güçlendirdiği ve çocukların dijital ortamdaki riskli davranışlarının öğrenilmiş bir yansıması olabileceği söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu ebeveyn-çocuk iletişiminin alt boyutu olan dinlemenin olumsuz model olmanın negatif anlamlı bir yordayıcısı olduğu, risklerden korumanın ise pozitif anlamlı bir yordayıcısı olduğudur. Bu sonuçlar dinleme becerisinin olumsuz model olma davranışlarını azaltırken, risklerden koruma davranışlarını arttırdığını göstermektedir. Melanlıoğlu'na (2012) göre dinleme becerisi çocukların kendilerine güvenen, kendiyle ve çevresiyle sağlam ilişkiler kuran bireyler olarak yetişebilmesi ve yaşamda sağlıklı iletişim becerileri geliştirmesi için önemli rol oynamaktadır. Dolayısıyla dinleme, ebeveyn-çocuk etkileşiminde karşılıklı anlayış, güven ve duygusal yakınlığı güçlendiren temel bir iletişim becerisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğunu dikkatle dinleyen ebeveynlerin, kendi dijital davranışlarında daha bilinçli ve sorumlu bir model olmaya ve çocuğunun çevrim içi deneyimlerine yönelik daha farkında bir tutum geliştirmeye dikkat ettiği söylenebilir. Bu noktada ebeveynin çocuğunu etkin bir şekilde dinlemesi çocuğun duygu ve ihtiyaçlarını daha iyi anlayarak hem çevrim içi hem çevrim dışı ortamlarda daha duyarlı ve tutarlı davranışlar sergilemesini sağlamakta, bu da olumsuz model olma olasılığını azaltmakta ve risklerden koruma olasılığını arttırmaktadır. Nikken ve Schols (2015) riskler ve zararlar konusunda endişe duyan ebeveynlerin çocuklarını izleyerek, medya kullanımına kısıtlamalar getirerek, çocuğu denetleyerek ve çocukla medya içeriği hakkında eleştirel bir şekilde konuşarak korumaya çalıştıklarını vurgulamaktadır. Kullanılan bu stratejilerin etkili olabilmesi, ebeveynin çocuğuyla kurduğu iletişimin niteliğine, özellikle de dinleme becerisine bağlıdır. Ebeveynin çocuğunu etkin bir şekilde dinlemesi, çocuğun dijital deneyimlerine, ilgi alanlarına ve karşılaştığı risklere ilişkin farkındalığını artırmakta, böylece alınacak önlemlerin çocuğun ihtiyaçlarıyla daha uyumlu olmasını sağlamaktadır.

Araştırmada ebeveyn-çocuk iletişiminin alt boyutu olan mesajın olumsuz model olmanın ve dijital ihmalin negatif anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bu bulgu ebeveynlerin çocuklarıyla kurdukları açık, tutarlı ve destekleyici iletişimin dijital ortamlardaki olumsuz dijital ebeveynlik davranışlarını azaltabileceğini göstermektedir. Nitekim Tsang ve Wong (2025) tarafından yapılan bir araştırmada açık diyaloğu teşvik eden ve çevrim içi etkinliklere katılarak dijital yaşamlarına aktif olarak katılan ebeveynlerin çocuklarının daha iyi sosyal uyum, daha güçlü duygusal kontrol ve daha sağlıklı akran ilişkileri gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunu destekler nitelikte Saber ve Al-Shafey (2024) ebeveynlerin, çocuklarıyla erken yaşta sabırlı ve sakin bir şekilde açık diyaloglar kurmalarının çocukların çevrim içi dünyada güvenli davranışlar geliştirmelerine katkı sağlayabileceğini vurgulamıştır. Bu sonuçlar birlikte incelendiğinde ebeveynin mesajlarını açık, destekleyici ve anlaşılır biçimde ifade etmesinin hem çevrim dışı hem de çevrim içi ortamlarda çocukların gelişimine çok yönlü katkı sağladığı görülebilir. Bu doğrultuda, ebeveynin çocuğa yönelik ilettiği açık, kararlı ve tutarlı mesajların hem olumsuz model olma davranışını hem de dijital ihmali azaltıcı bir rol oynadığı ifade edilebilir. Çünkü iletişim sürecinde açık ve net mesajlar, ebeveynin çocuğun medya kullanımına tutarsız ve kayıtsız bir tutum sergilemesinin önüne geçmektedir. Dolayısıyla çocuklarıyla güçlü mesajlaşma becerileri sergileyen ebeveynlerin dijital ortamda daha farkındalıklı, sınırları belirgin ve

koruyucu bir ebeveynlik yaklaşımı geliştirdikleri ve etkili ebeveyn-çocuk iletişiminin medya kullanımına ilişkin rehberlik süreçlerinde temel bir koruyucu faktör olduğu söylenebilir.

Araştırmada ulaşılan bir diğer bulguya göre ebeveyn-çocuk iletişiminin alt boyutu olan empatinin verimli kullanımın pozitif anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Bu sonuç empatik ebeveynlerin çocuklarının dijital medya kullanımına ilişkin daha bilinçli, rehberlik edici ve öğretici bir tutum benimsediklerini göstermektedir. Ebeveynler teknolojinin olumsuz etkilerini olumluya çevirmek için çocuklara rehberlik edebilirler (Nurjannah, 2020). Bu noktada erken çocuklukta teknoloji kullanımı, potansiyel faydaları ve riskleri bir arada barındıran ve ebeveyn rehberliğiyle yönlendirilmesi gereken bir süreç olarak değerlendirilebilir. Dijital ebeveynliğin alt boyutlarından biri olan verimli kullanım da ebeveynin internetin faydaları ve riskleri konusunda çocukla bilgi paylaşması, dijital araçların etkilerini değerlendirmesi, faydalı içerikleri çocuğuna göstermesi ve teknolojik yenilikleri çocuk açısından analiz etmesi gibi bilinçli rehberlik davranışlarını içermektedir (Manap ve Durmuş, 2020). Empatik iletişim ise yeterli bilgi aktarımının sağlandığı, birbirini tanıma ve anlama süreçlerinin olduğu ve önyargıların olmadığı bir süreci ifade etmektedir (Arabacı ve Ömeroğlu, 2016). Bu açıdan empatik ebeveynler, çocuklarının dijital dünyaya ilişkin duygularını ve meraklarını anlayarak onlara uygun açıklamalar sunmakta, böylece çocuğun dijital ortamlarda farkındalıklı ve seçici davranışlar geliştirmesine katkı sağlamaktadır. Yapılan bir araştırmada da dijital yaşamlarında aktif olarak yer alan ebeveynlerin çocuklarında empati ve iş birliği güçlü bir şekilde gözlemlenmiştir (Tsang ve Wong, 2025). Dolayısıyla ebeveyn-çocuk iletişiminde empati düzeyi arttıkça, ebeveynin dijital ortamda bilinçli rehberlik sağlama ve çocuğun teknolojiyi bilgi edinme, keşfetme ve öğrenme amacıyla verimli biçimde kullanmasına yardımcı olma olasılığının da arttığı ifade edilebilir.

Ebeveynlik sınırlarının ve rollerinin yeniden tanımlandığı günümüz dijital çağında, bu araştırma dijital ebeveynlik, ebeveyn-çocuk iletişimi ve ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkileri çok yönlü bir biçimde ele alarak literatüre yenilikçi bir bakış açısı sunmakta ve dijitalleşmenin aile içi etkileşimlere yansıyan yönlerini açıklığa kavuşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular ebeveynlerin çocuklarına yönelik duyarlılıklarının ve açık iletişim becerilerinin dijital ortamlarda koruyucu bir işlev üstlendiğini göstermesi açısından önemlidir. Ancak araştırma birtakım sınırlılıklar içermektedir. Mevcut araştırmanın sınırlılıklarından biri araştırmanın Türkiye'nin kuzeydoğu bölgesinde yürütülmüş olmasıdır. Bölgesel koşulların dijital kullanımlara ve aile yapısına (çekirdek, geniş veya parçalanmış aile) göre değişiklik gösterebileceği göz önüne alındığında gelecekteki çalışmaların farklı bir bölgede yapılması ya da bölgeler arası karşılaştırmalı bir niteliğe sahip olması alana anlamlı katkılar sağlayacaktır. Ayrıca mevcut araştırmanın örneklemini oluşturan ebeveynlerin 22-52 yaş aralığında olması farklı kuşakları kapsadığını göstermektedir. Bu araştırmanın sınırlılıklarından bir diğeri kuşaklar arası bir karşılaştırma yapmamış olmasıdır. Bundan hareketle gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı kuşakların dijital ebeveynlik farkındalıkları, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişiminin karşılaştırmalı analizi yapılabilir. Dijital ebeveynliğin (Manap ve Durmuş, 2021), ebeveynlik stillerinin (Erdoğan, 2025) ve ebeveyn-çocuk iletişiminin (McNaughton ve Niedzwiecki, 2000) cinsiyete göre farklılık gösterdiği göz önüne alındığında mevcut araştırmada cinsiyete göre bir karşılaştırmanın yapılmaması bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir. Gelecek araştırmalarda anne ve babaların dijital ebeveynlik, ebeveynlik stilleri ve ebeveyn-çocuk iletişimi arasındaki ilişkiler ayrı ayrı incelenebilir ve karşılaştırmalar yapılabilir. Bununla birlikte dijital ebeveynliğin çok boyutlu bir yapı olduğu dikkate alındığında, ebeveynlerin kendi dijital medya kullanım alışkanlıkları, dijital okuryazarlık düzeyleri ve dijital risk algıları gibi değişkenlerin de dijital ebeveynlik uygulamalarıyla ilişkili olabileceği söylenebilir. Mevcut araştırmada bu değişkenlerin araştırma kapsamı dışında bırakılması bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir. Ancak söz konusu değişkenlerin dijital ebeveynlik bağlamında önemli olabileceği ve gelecek araştırmalar için önemli bir inceleme alanı olarak ele alınabileceği düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerin çocuklarını etkili bir şekilde dinlemeleri, net ve açık mesajlar vermeleri, empatik bir tutum sergilemeleri dijital ebeveynliğin olumsuz yönlerini azaltırken olumlu yönlerini arttırmaktadır. Bu doğrultuda, ebeveynlere yönelik olarak özellikle etkili dinleme, empatik iletişim ve açık mesaj verme becerilerini geliştirmeyi hedefleyen iletişim temelli ebeveyn

eğitim programlarının dijital ebeveynlik uygulamalarını destekleyici bir işlev görebileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla ebeveynlerin çocuklarıyla iletişimlerinde bu hususları göz önünde bulundurmaları sağlıklı bir aile yapısı açısından önemli görülebilir. Bununla birlikte aşırı hoşgörülü bir tutum sergileyen ebeveynlerin, dijital ebeveynliğin olumsuz boyutları olarak nitelendirilen olumsuz model olma ve dijital ihmal düzeylerinin de yüksek olduğu sonucundan hareketle ebeveynlerin dijital kullanımlar konusunda belirgin sınır koyma ve denetim becerilerini geliştirmesi önerilebilir. Bu kapsamda, ebeveynlere dijital medya kullanımına ilişkin yaşa uygun sınır belirleme, birlikte kural oluşturma ve dijital ortamlarda rol model olma gibi becerileri kazandırmaya odaklanan yapılandırılmış eğitim ve psikoeğitim programlarının yararlı olabileceği söylenebilir. Bu farkındalığın ve becerilerin geliştirilebilmesi için ilgili bakanlıklara bağlı kurum ve kuruluşlar başta olmak üzere yerel yönetimler ve üniversitelerin çeşitli uygulamalar hayata geçirmesi dijital ebeveynlik uygulamalarının desteklenmesi açısından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Her bir yazarın makaleye katkı oranı %50'dir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Kaynaklar

Akkaya, S., Gezer-Sen, B. and Karadere, M., (2021). Examining the relationship between multidimensional parenting styles and digital parenting awareness levels of parents. *World Journal on Educational Technology: Current Issues. 13*(4), 546-573. https://doi.org/10.18844/wjet.v13i4.6132

Al-Sammak, N. I., Younis, M. A., Abdulrhman, A. A., Thanoon, M. A., Salim, U. A., Khalil, R. M. and Muhammed, H. T. (2025). The impact of electronic devices on children's behaviour. *Journal of Paediatrics and Child Health*, *61*(6), 905-909. https://doi.org/10.1111/jpc.70043

Arabacı, N. ve Ömeroğlu, E. (2016). Anne-Baba-Çocuk İletişimi Değerlendirme Aracı'nın (ABÇİDA) geliştirilmesi: Geçerlik güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *4*(7), 1-21.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory.* Prentice-Hall.

Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology, 4*(1), 1–103. https://doi.org/10.1037/h0030372

Bedford, R., Saez de Urabain, I. R., Cheung, C. H., Karmilof-Smith, A. and Smith, T. J. (2016). Toddlers' fine motor milestone achievement is associated with early touchscreen scrolling. *Frontiers in Psychology, 7,* 1108. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01108

Berk, L. E. (2019). *Exploring child development.* Pearson.

Bleakley, A., Jordan, A. B. and Hennessy, M. (2013). The relationship between parents' and children's television viewing. *Pediatrics*, *132*(2), e364-e371. https://doi.org/10.1542/peds.2012-3415

Brebner, C., Jovanovic, J., Lawless, A. and Young, J. (2016). Early childhood educators' understanding of early communication: Application to their work with young children. *Child Language Teaching and Therapy*, *32*(3), 277-292. https://doi.org/10.1177/0265659016630034

Burns, T. and Gottschalk, F. (2019). *Educating 21st century children: Emotional well-being in the digital age.* OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/b7f33425-en

Choy, Y. N., Lau, E. Y. H. and Wu, D. (2024). Digital parenting and its impact on early childhood development: A scoping review. *Education and Information Technologies*, *29*(16), 22147-22187. https://doi.org/10.1007/s10639-024-12643-w

Clemente-Suárez, V. J., Beltrán-Velasco, A. I., Herrero-Roldán, S., Rodriguez-Besteiro, S., Martínez-Guardado, I., Martín-Rodríguez, A. and Tornero-Aguilera, J. F. (2024). Digital device usage and childhood cognitive development: Exploring effects on cognitive abilities. *Children*, *11*(1299), 1-27. https://doi.org/10.3390/children11111299

Cihan, B. B., Ilgar, E. A. and Öcal, N. Ü. (2023). Being a child in the digital world: Balancing anxiety levels. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *14*(1), 68-75. http://doi.org/10.31067/acusaglik.1134538

Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research.* Pearson Education, Inc

Darling, N. and Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, *113*(3), 487-496. https://doi/10.1037/0033-2909.113.3.487

Doğan, T. ve Çamurcu, Ş. (2025). Communication and the importance of communication in child development. *Contemporary Issues of Communication*, *4*(1), 217-227. https://doi.org/10.62425/conicom.1642225

Erdoğan, G. (2025). Ebeveynlerin ebeveynlik tutumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *16*(2), 2774-2795. https://doi.org/10.51460/baebd.1705375

Estlein, R. (2021). Parenting as a communication process: Integrating interpersonal communication theory and parenting styles conceptualization. *Journal of Family Theory & Review*, *13*(1), 21-33. https://doi.org/10.1111/jftr.12407

Farokhzad, P. (2015). Childrearing styles and family communication patterns among university students. *International Journal of Business, Human and Social Sciences, 9*(5), 1711-1716.

Feldman, R. S. (2021). *Discovering the life span*. Pearson.

Fidan, A. ve Seferoğlu, S. S. (2020). Online environments and digital parenting: An investigation of approaches, problems, and recommended solutions. *Bartın University Journal of Faculty of Education, 9*(2), 352-372. https://doi.org/10.14686/buefad.664141

Field, A. (2024). *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics.* SAGE Publications.

Gable, S. (2016). Communicating effectively with children (2016). Retrieved from https://mospace.umsystem.edu/xmlui/bitstream/handle/10355/51640/gh6123-2016.pdf?sequence=1 in 25.09.2025

George, D. and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by step: A simple guide and reference.* Routledge.

Herodotou, C. (2018). Young children and tablets: A systematic review of efects on learning and development. *Journal of Computer Assisted Learning, 34*(1), 1–9. https://doi.org/10.1111/jcal.12220

Hinkley, T., Verbestel, V., Ahrens, W., Lissner, L., Molnár, D., Moreno, L. A., ... and Idefics Consortium. (2014). Early childhood electronic media use as a predictor of poorer well-being: a prospective cohort study. *JAMA Pediatrics*, *168*(5), 485-492. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2014.94

Jiao, J. (2021). Family communication patterns and emerging adults' attachment with parents and romantic partners. *Communication Research Reports*, *38*(4), 229-240. https://doi.org/10.1080/08824096.2021.1922373

Kaya, İ. ve Mutlu-Bayraktar, D. (2021). Türkiye'de yapılan dijital ebeveynlik araştırmalarına yönelik bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *22*(2), 1046-1082. https://doi.org/10.17679/inuefd.928805

Konok, V., Bunford, N. and Miklósi, Á. (2020). Associations between child mobile use and digital parenting style in Hungarian families. *Journal of Children and Media*, *14*(1), 91-109. https://doi.org/10.1080/17482798.2019.1684332

Lauricella, A. R. Wartella, E., and Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *36*, 11-17. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001

Livingstone, S. and Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's internet use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *52*(4), 581-599. http://doi.org/10.1080/08838150802437396

Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C. and Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA Pediatrics, 173*(3), 244–250. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2018.5056

Manap, A. ve Durmuş, E. (2020). Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(2), 978-993. https://doi.org/10.17679/inuefd.711101

Manap, A. ve Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının çeşitli değişkenler, aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığı açısından incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 141-156. https://doi.org/10.19160/ijer.837749

Mantilla, A. and Edwards, S. (2019). Digital technology use by and with young children: A systematic review for the Statement on Young Children and Digital Technologies. *Australasian Journal of Early Childhood*, *44*(2), 182-195. https://doi.org/10.1177/1836939119832744

Mascheroni, G., Ponte, C. and Jorge, A. (2018). *Digital parenting: The challenges for families in the digital age, yearbook 2018*. Nordicom.

Mbiriri, M. (2025). A Systematic Review of the Impact of Media and Digital Technology on Child Development. *African Multidisciplinary Journal of Research*, *1*(1), 634-650. https://doi.org/10.71064/spu.amjr.1.1.2025.375

McNaughton, J. and Niedzwiecki, C. K. (2000). Gender differences in parent child communication patterns. *Journal of Undergraduate Research*, *3*, 25-32.

Melanlıoğlu, D. (2012). Dinleme becerisinin geliştirilmesinde ailenin rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, *7*(29), 65-77.

Merdin, E. (2024). Türkiye'de erken çocukluk döneminde dijital medya kullanımı ile ilgili gerçekleştirilmiş lisansüstü çalışmaların incelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, *9*(114), 8092-8098. http://doi.org/10.29228/sssj.715

Modecki, K. L., Goldberg, R. E., Wisniewski, P. and Orben, A. (2022). What is digital parenting? A systematic review of past measurement and blueprint for the future. *Perspectives on Psychological Science*, *17*(6), 1673-1691. https://doi.org/10.1177/17456916211072458

Moon, J. H., Cho, S. Y., Lim, S. M., Roh, J. H., Koh, M. S., Kim, Y. J. and Nam, E. (2019). Smart device usage in early childhood is differentially associated with fine motor and language development. *Acta Paediatrica*, *108*(5), 903-910. https://doi.org/10.1111/apa.14623

Nikken, P. and Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies*, *24*(11), 3423-3435. https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4

Nurjannah, N. (2020). Parental guidance and its implications on the attitudes of children aged 7-8 years of using gadgets (study in children in two large cities, East Jakarta and Makassar). *The Southeast Asian Journal of Early Childhood Care Education and Parenting, 1*(1), 3-16. https://doi.org/10.70896/seaceccep.v1i01.6

Operto, F. F., Pastorino, G. M. G., Marciano, J., de Simone, V., Volini, A. P., Olivieri, M., ... and Coppola, G. (2020). Digital devices use and language skills in children between 8 and 36 month. *Brain Sciences*, *10*(656), 1-14. http://doi.org/10.3390/brainsci10090656

Özyürek, A. (2017). Okul öncesi çocuğa sahip anne-babalara yönelik "Çocuk Yetiştirmeye İlişkin Anne-Baba Görüşleri Ölçeği" ve "Anne-Baba Tutum Ölçeği" geliştirme çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, *2*(1), 26-38.

Pan, Q. and Zhu, Q. (2018). Development of self-control in early childhood—A growth mixture modeling approach. *Cogent Psychology, 5*(1544537), 1-17. https://doi.org/10.1080/23311908.2018.1544537

Saber, S. and Al-Shafey, N. F. A. (2024). Digital parenting. *Sohag University International Journal of Educational Research*, *10*(10), 1-18. https://doi.org/10.21608/suijer.2024.369230

Santrock, J. W. (2011). *Life span development*. McGraw Hill.

Tan, C. Y., Pan, Q., Tao, S., Liang, Q., Lan, M., Feng, S., ... and Liu, D. (2024). Conceptualization, measurement, predictors, outcomes, and interventions in digital parenting research: A comprehensive umbrella review. *Educational Research Review*, *45*, 100647. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2024.100647

Toran, M., Kulaksız, T. and Özden, B. (2024). The parent–child relationship in the digital era: The mediator role of digital parental awareness. *Children and Youth Services Review*, *161*, 107617. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.107617

Tsang, G. and Wong, W. K. (2025). The impact of digital parenting on the social behavior of children aged 7–12 years. *Acta Psychologia*, *4*(2), 82-90. https://doi.org/10.35335/psychologia.v4i2.85

Ursachi, G., Horodnic, I. A. and Zait, A. (2015). How reliable are measurement scales? External factors with indirect influence on reliability estimators. *Procedia Economics and Finance*, *20*, 679-686. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00123-9

Extended Abstract

Introduction

Children in the preschool period require increased parental control and guidance regarding their exposure to digital technologies. Parents often express concern about their children's use of digital devices and, as a result, increasingly strive to manage and mediate their children's relationships and interactions with various digital technologies (Burns and Gottschalk, 2019). In this context, examining how digital parenting relates to parent-child communication and parenting styles is an important area of research for both child development and parents' conscious use of technology.

Given this, it can be stated that technology influences family communication and dynamics in the digital age. Smartphones, social media platforms, and the internet are reshaping family structures and creating new opportunities and challenges in parent-child communication. This study makes an important contribution to the literature by thoroughly examining the effects of the digital age on the family. Conducting this research with parents of preschool-aged children provides meaningful and valuable insights into the nature of digital parenting practices in early childhood and the impact of digital technologies on these practices. Additionally, assessments conducted in this age group may contribute to the development of protective and preventive approaches for later ages. In this context, the aim of the current study is to examine the relationships among digital parenting, parent-child communication, and parenting styles in a multifaceted manner.

Method

This study, using a predictive correlational research design, included 217 parents (mothers or fathers) of children aged 3–6 years, selected through convenience sampling. Of the parents who completed the form, 165 (76%) were mothers and 52 (24%) were fathers. The ages of the participating mothers ranged from 22 to 48 years, with a mean age of 33.46 (SD = 5.03), while the fathers' ages ranged from 25 to 52 years, with a mean age of 36.33 (SD = 4.93).

Data were collected online. Participants received detailed information about the study's purpose, scope, duration, and the principles of voluntary participation via a web-based form, which emphasized that participation was entirely voluntary. Informed consent was obtained online from those who agreed to participate. The web-based form first included questions about participants' demographic characteristics (e.g., child's age, gender), followed by scales assessing digital parenting, parenting styles, and parent-child communication.

Hierarchical regression analysis was conducted to examine the predictive roles of parenting styles and parent-child communication on digital parenting. A series of statistical adjustments (Field, 2024) were made prior to the regression analysis. Descriptive statistics, reliability, correlation, and regression analyses were performed using the IBM SPSS Statistics v26.0 software, while CFA was conducted using the AMOS v23.0 Graphics program. An Ethics Committee Approval Certificate dated 29.09.2025 and numbered E-81614018-050.04-2500057054 was obtained from the Trabzon University Social and Humanities Scientific Research and Publication Ethics Committee for the conduct of the research.

Findings

Hierarchical regression analysis was conducted to determine the predictive roles of parenting styles and parent-child communication on digital parenting. Analyses were performed separately for the dependent variables, with parenting styles (Model 1) entered as independent variables in the first step and parent-child communication (Model 2) entered in the second step.

In Model 2, parenting styles and parent-child communication together showed a significant relationship with being a role model (R^2= .282, Adjusted R^2 = .253) ($F_{(8,198)}$ = 9.74, p < .01). When the variables included in Model 2 were examined, it was found that an overly permissive style (β = .19, p < .01) was a positive predictor of being a role model, while listening (β = .-25, p < .05) and message (β = -.23, p < .01) are negative predictors of being a role model. In Model 2, parenting styles and parent-child communication together showed a significant relationship (R^2 = .208, Adjusted R^2 = .176) with digital negligence ($F_{(8,198)}$ = 6.50, p < .01). When examining the variables in Model 2, it is seen that an overly permissive style (β = .24, p < .01) is a positive predictor of digital negligence, while the message variable (β = -.23, p < .01) is a negative predictor of digital negligence. In Model 2, parenting styles and parent-child communication together showed a significant relationship (R^2 = .223, Adjusted R^2 = .191) with efficient usage ($F_{(8,198)}$ = 7.10, p < .01). When examining the variables in Model 2, empathy (β = .43, p < .01) was found to be a positive predictor of efficient usage. In Model 2, parenting styles and parent-child communication together showed a significant relationship with protecting from risks (R^2= .145, Adjusted R^2 = .111) ($F_{(8,198)}$ = 4.21, p < .01). When examining the variables in Model 2, it is seen that the variable of listening (β = .22, p < .05) is a positive predictor of protecting from risks.

Conclusion, Discussion and Recommendations

Today, the integration of digital technologies into family life has affected both parenting practices and parent-child interactions. Digital parenting is an important area of interaction that reflects the quality of parent-child communication and strengthens it, as well as a reflection of parents' general attitudes and behaviors in the digital world. Although the concept of digital parenting is receiving increasing attention in the literature (Modecki, Goldberg, Wisniewski and Orben, 2022; Tan et al., 2024; Kaya and Mutlu-Bayraktar, 2021), studies examining the relationship between this concept, parenting styles, and parent-child communication together are limited.

In today's digital age, where the boundaries and roles of parenting are being redefined, this research offers an innovative perspective to the literature by comprehensively examining the relationships among digital parenting, parent-child communication, and parenting styles, clarifying the aspects of digitalization reflected in family interactions. The findings are important because they show that parents' sensitivity toward their children and open communication skills play a protective role in digital environments. However, the research has certain limitations. One limitation is that the study was conducted in the northeastern region of Türkiye. Considering that regional conditions may vary based on digital usage and family structure (nuclear, extended, or single-parent families), future studies conducted in different regions or with an interregional comparative approach would make meaningful contributions to the field. Additionally, since the parents in the current study's sample were between the ages of 22 and 52, the study included participants from different generations. However, another limitation is that this research did not include an intergenerational comparison. Therefore, future studies could conduct comparative analyses of digital parenting awareness, parent-child communication, and parenting styles across different generations. Since differences in digital parenting (Manap and Durmuş, 2021), parenting styles (Erdoğan, 2025), and parent-child communication (McNaughton and Niedzwiecki, 2000) vary by gender, the absence of a gender comparison in the current study is also a limitation. Future research could examine the relationships between digital parenting, parenting styles, and parent-child communication separately for mothers and fathers and make comparisons.